

DAMMSUGARE

Olika typer av dammsugare

Vanliga slangdammsugare är avsedda för avlägsnande av damm, torr smuts och skräp från golv och möbler. Robotdammsugare städar golven i bostaden och handdammsugare är avsedda för uppsamling av löst skräp från en liten yta. Robot- och handdammsugare är laddningsbara. De laddas i sitt förvaringsställ. Centraldammsugare är avsedda för samma ändamål som vanliga dammsugare.

Prestanda och effektregering

Undersökningar visar att de flesta dammsugare fungerar bra på hårda golv. Skillnaderna är större på golv med springor, på mattor och vid dammsugning av djurhår. Motoreffekten (W) på märkplåten säger ingenting om dammsugningsförmågan. Utifrån motoreffekten kan man räkna ut hur mycket el dammsugaren drar på full effekt. Dammsugningsresultatet påverkas av hur tät filtren, tätningarna och fogarna är och hur munstycket är utformat. Andra faktorer som inverkar är hur full dammpåsen eller dammbehållaren är, hur rena filtren, sugslangen och dammsugarröret är och på vilket sätt man dammsuger.

Reglering av sugeffekten behövs när man dammsuger olika slags ytor. Elektronisk reglering av sugeffekten påverkar motoreffekten och samtidigt dammsugarens ljud och elförbrukning. Dammsugare bullrar mycket på maximieffekten, som närmast är avsedd för heltäckande mattor. Ca 1000 W effekt räcker för hårda golvytor och för möbler räcker mindre effekt. Effektreglaget finns i allmänhet på dammsugarens motordel. Fjärrkontrollen finns på handtaget. Om effektregleringen är automatisk anpassar sig motoreffekten efter den yta som dammsugs. Vid mekanisk reglering av sugeffekten öppnar och stänger man ett luftspjäll på röret. Det påverkar inte motoreffekten.

Påsar, filter och utblåsningsluftens renhet

Dammsugarens utblåsningsluft påverkar bara obetydligt partikelhalten i inomhusluften, eftersom dammsugaren används relativt korta stunder, kanske omkring en timme i veckan. Om det finns dammallergiker i familjen är det ändå bra att ta reda på hur ren utblåsningsluften är innan man väljer dammsugare. Utblåsningsluften filtreras i dammpåsen, motorskyddsfiltret och frånluftsfiltret. Enbart filtrering av dammsugarens utblåsningsluft räcker inte för att ge en ren inomhusluft. Det behövs allergisanering för att eliminera dammkällorna i bostaden. Man kan också påverka luftkvaliteten genom att underhålla dammsugaren regelbundet och använda den rätt.

Skräp och damm som transporterats med luftströmmen stannar kvar i dammpåsen, varpå luften återförs till rummet. Dammpåsarna är tillverkade av papper eller fiberduk. Dammpåsen har en plast- eller pappkrage med en öppning som sluter sig när man avlägsnar påsen. Om dammpåsen går sönder förhindrar motorskyddsfiltret att skräp tränger in i motorn. I påslösa dammsugare ska dammbehållaren tömmas efter varje användning och tvättas vid behov. Att tömma dammbehållaren är inte lika hygieniskt som att byta dammpåse. Undersökningar visar att dammsugare med påse i medeltal har bättre prestanda än påslösa modeller.

Frånluftsfiltret samlar upp små dammpartiklar. HEPA (high-efficiency particulate air)-filter är effektivast, men i test har deras filtreringsförmåga varierat betydligt. En del filter är tvättbara. Enligt bruksanvisningen ska man skölja filtret med ljumt vatten under vattenkranen och sedan låta det torka ordentligt. Man får inte använda rengöringsmedel och inte heller gnugga filtret. Filtreringsförmågan hos tvättade filter har inte testats. Utöver tvättråden kan dammsugarens bruksanvisning också innehålla en rekommendation om när det är dags att byta det tvättbara filtret. Mikrofiberfilter består av fiberduk i flera lager. De ska bytas regelbundet. Hur ofta beror på hur ofta man städar, hur stor bostaden är och hur mycket damm och smuts där finns. Kolfilter avlägsnar unken lukt från t.ex. djurhår. Dammpåsen och filtren sitter i särskilda hållare under locket. Prova att öppna locken och byta påse och filter.

Munstycken

Munstycksurvalet varierar och det kan också finnas munstycken att köpa separat. Ett kombinerat golv- och mattmunstycke är vanligen hjulförsett för att röra sig lättare. Prova att trycka in och ut borsten med fotreglaget.

Ett hårt textilmunstycke används på mjuka ytor som soffor eller madrasser. Ett dammunstycke med borst används på hårda ytor, t.ex. bokhyllor och golvlister. Ett fogmunstycke används för att komma åt där det är trångt. Ibland är alla små munstycken kombinerade och genom att vända på munstycket får man ett textil-, damm- eller fogmunstycke. Särskilt på små dammsugare kan de extra munstyckena vara små och fogmunstycket kort. Stora ytor är jobbiga att dammsuga med små munstycken, och ett kort fogmunstycke når inte särskilt djupt in. Det kan hända att bara en del av de nämnda munstyckena medföljer som standard. Om dammsugaren har ett inbyggt förvaringsfack för extra munstycken är de lätta att ta fram vid behov. På många modeller finns de extra munstyckena i en hållare som kan fästas på dammsugarröret eller förvaras i städsåpet.

Ett parkettmunstycke med breda borst är avsett för hårda golvytor. Ett möbelmunstycke med roterande borstar lämpar sig för dammsugning av stoppade möbler och madrasser. Även för heltäckande mattor och stora mattor finns det motsvarande sugdrivna mattmunstycken. Det kan också finnas andra specialmunstycken som extra tillbehör.

Hanterbarhet

Testa hur dammsugaren rör sig genom att lugnt dra den efter dig. Dammsugaren har ett litet hjul framtill som roterar 360 grader. Den kan fastna på trösklar, mattkanter eller sladdar. Har den tre eller fyra sådana hjul svänger den smidigt. Stora och fasta bakhjul gör att dammsugaren rör sig rakare framåt.

Sladdlängden har betydelse för räckvidden. De flesta dammsugare har sladdvinda. Sladdvindan fungerar antingen med ett fotreglage eller genom ett lätt ryck i sladden. Om dammsugarens reglage (startknapp, effekt- och munstycksreglage, sladdvinda) kan användas med foten slipper man böja sig.

Ett reglerbart teleskoprör gör att dammsugaren anpassar sig efter användaren och platsen som dammsugs. Vid förvaring kan teleskopröret skjutas ihop. Prova att montera och ta loss sugslangen, rören och munstyckena. Om låsningen är krånglig krävs det fingerfärdighet. Är bostaden i ett plan är det huvudsakligen bara röret och slangen man bär på vid dammsugningen. Förkromade rör väger mer än lättmetallrör.

Robotdammsugare

Robotdammsugare fungerar bättre ju färre möbler det finns i rummet. Det lönar sig också att lyfta undan möbler. Vik in fransarna under mattan och flytta undan elsladdar. En robot kan fastna på en tjock matta eller en tröskel. Bästa nyttan har man av en robotdammsugare om den används nästan dagligen. Den kan programmeras att starta en bestämd tid. Den sköter underhållsstädningen, men kommer inte åt på trånga platser mellan möbler, i hörn eller längs golvlister. Den söker sig själv till laddningsstationen vid behov. Robotdammsugare har dammbehållare som ska tömmas. För övrig dammsugning (t.ex. möbler, sängkläder) behöver man en vanlig dammsugare.

Handdammsugare

Handdammsugare ersätter inte vanliga dammsugare, eftersom undersökningar visar att de dammsuger dåligt och att utblåsningsluften inte heller är ren. Handdammsugare kan användas 10-20 minuter på en laddning. Handdammsugare har vanligen dammbehållare som ska tömmas. Handdammsugare med skaft används för att suga upp löst skräp och smulor från golvet, men vanligen kan man ta loss skaftet och sedan dammsuga möbelytor.

Centralsugare

Centralsugare har motorn och dammbehållaren utanför bostadsrummen. Ett inbyggt rörsystem i bostaden leder damm och skräp till dammbehållaren. I bostaden installeras sugdosor som sugslangen ansluts till. Om sugdosorna är tillräckligt många klarar man sig med rimlig längd på sugslangen. Då är slangen hanterligare och tar mindre plats vid förvaring.